

■ У чаканні свята

САМАЕ ЗАПАВЕТНАЕ ЖАДАННЕ,

або Што ў лістах да Дзеда Мароза?

Сярод векавых дрэў Белакежскай пушчы за агароджай, якую пільна ахоўваюць рыцары Дуб-Дубовіч і Вяз-Вязовіч, стаіць двухпавярховы драўляны разьбяны дом — рэзідэнцыя беларускага Дзеда Мароза. Менавіта сюды не толькі ўзімку, але і круглы год дарослыя і дзеці шлюць лісты са сваімі самымі запаветнымі просьбамі і жаданнямі.

Карэспандэнты «Звязды» адправіліся ў госці да галоўнага чараўніка краіны, каб на ўласныя вочы пабачыць, колькі лістоў атрымлівае Дзед Мароз напярэдадні зімовых святаў, што на іх адказвае, і хто яму ў гэтым дапамагае.

ЗА ГОД — ДЗЕСЯЦЬ ТЫСЯЧ ЛІСТОЎ

У невялікім пакойчыку — рабочым кабінцеце Дзеда Мароза — цёпла і па-хатняму ўтульна. У печы на агні патрэскаюць дровы, і васьць васьць закіпіць чайнік. На стале раскладзены лісты. У адным стоіку ляжаць тыя, на якія Дзед Мароз ужо адказаў. У другім, значна большым, — тыя, якія яшчэ трэба будзе прачытаць...

Аказваецца, на працягу года беларускі Дзед Мароз адказвае больш чым на дзесяць тысяч лістоў, якія прыходзяць да яго ў Белакежскую пушчу. Большасць з іх — з Беларусі, але ёсць і тыя, якія адпраўляюць жыхары экзатычных дзяржаў. Напрыклад, з ПАР, Буркіна-Фасо, Японіі, В'етнама, Кітая. Як прызнаецца сам добры чараўнік, зараз у яго ляжыць каля 70 лістоў, напісаных іерогліфамі. Перакладчыка няма, і прачытаць іх, на жаль, пакуль немагчыма.

Паштовыя пасланні ў рэзідэнцыю прыходзяць круглы год, але бліжэй да Новага года патак карэспандэнцыі значна павялічваецца. Бывае, што Дзеду Марозу ў дзень дастаўляюць каля паўтары тысячы лістоў.

Шмат лістоў дасылаюць без зваротнага адраса, але калі ён напісаны, мы заўсёды адказваем, — гаворыць Дзед Мароз. — Канешне, у мяне ёсць памочнікі, без іх я, напэўна, не справіўся б, бо бывае, што навагодніх лістоў прыходзіць вельмі шмат, і мы пішам на іх адказы ўвесь студзень, люты і нават сакавік.

Калісьці, прызнаецца зімовы чараўнік, лістоў прыходзіла яшчэ больш. Мабыць таму, што магчымасць напісаць галоўнаму Дзеду Марозу краіны была для людзей чымсьці новым.

— На беларускай мове, на жаль, пісьмы пішуць вельмі рэдка. Але яны ёсць, і гэта прыемна. Беларуская мова павінна гучаць. Сучаснаму пакаленню неабходна яе чуць. Таму я сам стараюся яе прапагандаваць. Калі, напрыклад, да мяне прыязджаюць экскурсійныя групы з Беларусі, я размаўляю з імі на беларускай мове.

Як гаворыць Дзядуля Мароз, за столькі гадоў размаўляў чое крышачку ён навучыўся на многіх мовах. Так, напрыклад, прыехалі госці з Кітая — скажа некалькі слоў па-кітайску, з Польшчы —

размаўляе па-польску. «Нават песні польскія за гэты час паспеў вывучыць!» — смяецца ён.

ВАЖНЕЙШАЕ ЗА ЁСЦЕ — НАДВОР'Е Ў ДОМЕ

Дзядуля Мароз ледзь чутна напявае сабе пад нос знаёмы матыў і жартаўліва скардзіцца на надвор'е. Але раптам спыняецца: «Вы думаеце, гэта толькі ў песні так? Не, гэта ўсё пра жыццё: важнейшае за ўсё — надвор'е ў доме...»

Фота Сяргея Нікановіча

Ён успамінае, што калісьці дзеці прасілі ў Дзеда Мароза кнігі, хатніх жывёл і малодшага брацка альбо сястрычку, зараз жа ўсё часцей у лістах можна пабачыць словы «смартфон», «планшэт» і «камп'ютар». Дзядуля бярэ са стосіка, у якім ляжаць непрачытаныя лісты, якім верхні, беражліва адкрывае шчыльны канверт, чытае: «Добры дзень, дарагі Дзядуля Мароз! Ты мяне, напэўна, ведаеш. Я — Валерыя, мне 10 гадоў. Я жыву ў горадзе Барысаве. Я вельмі рада, што ты існуеш. Я вельмі люблю падарункі і падарожніцаў. Таму хацела б чамадан, каб ездзіць у розныя паездкі. Яшчэ я вельмі хачу лятаць і ўжо гэта ў цябе прасіла, але не атрымала. Я вельмі цябе прашу прынесці мне шпіёнскае абсталяванне. У яго ўваходзіць: спецыяльныя акулеры, гадзіннік, касцюм, чаравікі, шлем і лазер. Я вельмі хачу стаць тваім сябрам!»

А вось яшчэ адно пісьмо, якое прыйшло ў рэзідэнцыю толькі ўчора: «Добры дзень, Дзед Мароз! Я вучаніца 3 «Б» класа, і завуць мяне Насця. У гэтым годзе

я паводзіла сябе вельмі добра, слухалася маму, бабулю і дзядулю. І я вельмі хацела б атрымаць у падарунак канструктар Lego».

Далей былі яшчэ пісьмы, у якіх маленькія хлопчыкі і дзяўчынкі прасілі добрага чараўніка аб самым патаемным. І сярод усё тых жа «смартфонаў», «планшэтаў» і «камп'ютараў» былі зусім немагчымыя просьбы: аб здароўі бацькоў, асабістым здароўі і каб маці і бацька больш не сварыліся.

— Ёсць так званыя «лісты-хацелкі», калі дзіця піша толькі пра сябе, але ёсць і іншыя жаданні. Яны вельмі ўражваюць і тады хочацца дапамагчы, — гаворыць Дзед Мароз. — Ёсць, і іх няма, тыя пісьмы, на якія цяжка адказаць, бо ўсё пралускаеш праз сябе. Вось, дарэчы, адзін такі ліст: «Добры дзень, Дзядуля Мароз! Як гэта ні дзіўна, я не дзіця. Мяне

у Гомельскі райвыканкам, каб дапамагчы гэтай сям'і».

Дзядуля Мароз успамінае яшчэ адзін ліст — яшчэ адну цяжкую жыццёвую сітуацыю. Напісаў яму некалькі гадоў таму пенсіянер, ветэран вайны. Дарогу каля яго дома занесла снегам, нааскочы дроў самому было не пад сілу. Прасіў аб дапамозе, але ўсё адмаўлялі. Апошняй надзеяй стаў Дзед Мароз, які, атрымаўшы гэты ліст, асабіста званіў у райвыканкам. Праз тыдзень ветэран даслаў яшчэ адно пісьмо, у якім шчыра дзякаваў Дзеду Марозу за дапамогу. І дарогу каля дома расчысцілі, і дровы прывезлі. «Цяпер я магу сагрэцца», — пісаў пенсіянер.

— Два гады таму я атрымаў ліст. Бацька прасіў дапамагчы яго сыну з ДЦП прайсці дэльфінацыйную — да гэтага ён не

Працоўны стол Дзеда Мароза.

калькі гадоў чакаў сваёй чаргі. Я звярнуўся па дапамогу ў Мінскі дэльфінарыі і атрымаў згоду. Хлопчык прайшоў 12 сеансаў, і яму стала значна лепш.

Вось і атрымліваецца: для дзяцей Дзед Мароз — магучы чараўнік, які выконвае жаданні і мары, а для дарослых — псіхолаг, адушына і апошняя надзея на дапамогу.

РАБІЦЬ ЦУДЫ — ВЕЛЬМІ ПРОСТА

— Бывае, прыходзіць да мяне хлопчык альбо дзяўчынка, — расказвае Дзед Мароз, — і не саромеючыся гаворыць, што не верыць, быццам бы я сапраўдны. Тады пытаюся: «Хочаш, я за дзесяць секунд змагу зрабіць так, што ты скажаш, што верыш у казку?» Маўчыць... Тады я гавару: «Мая казка — гэта вера ў дора і справядлівасць. Ты верыш у гэта?» Тут усе заўсёды пагаджаюцца, вераць. І гэта добра.

Сам чараўнік таксама верыць у чуды і лічыць, што рабіць іх вельмі лёгка. Вам не спатрэбіцца чараўнічы пасах, бо гэта пад сілу кожнаму. Дарэчы, добрая ўсмішка — гэта таксама чюд. Акрамя гэтага, Дзядуля Мароз упэўнены, што добрых людзей значна больш, чым злых. Гэта вера дапамагае яму падтрымліваць станоўчы ўнутраны свет і добры настрой. А без гэтага нават на ганак выходзіць нельга. Дзяцей не падманеш, фальшывую ўсмішку яны адчуваюць адразу.

— Дарэчы, ведаеце, я таксама загадваю жаданні на Новы год. А каб яны абавязкова збыліся, трэба ў гэта верыць — вось і ўвесь сакрэт, — усміхаецца Дзед Мароз. — Калі чалавек думае пра штосьці дрэннае, гэта з ім і спраўджуецца. Таму думаць трэба толькі пра добрае і светлае. А мы з унучкай Снягуркай заўсёды загадваем, каб дзеці, калі яны стануць дарослымі, клапаціліся аб сваіх бацьках так, як тыя клапаціліся пра іх маленькіх.

Адправіць ліст беларускаму Дзеду Марозу ў Снягурцы можна круглы год на адрас: 225063 вёска Каменюкі, Камянецкі р-н, Брэсцкая вобл., Белакежская пушча, Беларусь.

Ганна БАГІНО.

Белакежская пушча

■ Баю-бай

ДЗЯДУЛЕВА КАЗАЧКА

Іванка ніяк не засынае. Заклапочаны дзядуля імкнецца закалыхаць свайго маленькага ўнука, але нічога з гэтага не атрымліваецца. Мужчына ўжо нават крыху сярдуе. І на сябе, няўмеку, які не мае патрэбнага вопыту ў выхаванні, і на жонку. Як на тое, яна сёння паехала на дачу грады палоць, паліваць...

Пяцігадовы хлопчык нібыта чагосьці ад яго чакае. Заўважаюшы, што дзед ужо нечым незадаволены, ціхенька шэпча яму ў самае вуха:

— Раскажы мне, калі ласка, казачку. Цікаваю, каб спадабалася. Вось тады хуценька і засну. Абяцяю. Бабулька так заўсёды робіць. Таму адразу закрываю свае вочкі, моцна сплю.

— А што ты хочаш пачуць? — заклапочана пытаецца дзядуля.

І адразу чырванее. Нечакана нават бянэтэжыцца. Бо сорамна прызнацца малому, што казак ён зусім не ведае. У свой час гадаваўся ў дзіцячым доме. Там ніхто яму казак не чытаў. Ніколі!

Калі шчыра, і ў кніжкі амаль не зазірае, бо заўсёды няма часу. Яшчэ ж працуе на заводзе токарам. Пра сваю рабочую прафесію мог бы расказаць бяскожна. І з заплюшчанымі вачыма, калі трэба, тачыць патрэбныя дэталі. А чытае ён толькі газеты.

Крышачку падумаў і ўспомніў, што на паліцы знаходзіцца кніжка з народнымі беларускімі казкам. Усмійнуўся весела і кажа:

— Пачакай, унучак, зараз вазьму вось тую кніжку, нешта пачытаю табе. І пра што хочаш ты пачуць?

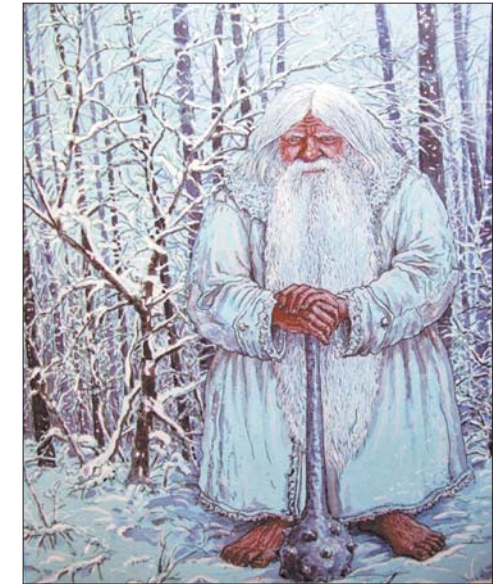
— Выбірай, дзядулька, любую казачку. Мне ўсё цікава будзе слухаць.

— Вось старонка пад нумарам восем. Тут пішуць пра беларускую міфалогію. І размова ідзе пра Мароза. Называюць яго яшчэ людзі Ледзяным дзедам. У старога з сінім носам няма вусоў і барады. Замест іх — адны ледзяныя вісяць. І такія вялізныя, аж да самай зямлі. Галава ў старога сівая, заўсёды пакрытая інеем. Узімку Мароз старанна будзе масты цераз рэкі, азёры, сажалкі і балоты. Ды імкнецца сбраваць з сонейкам, але баіцца яго. А чаму баіцца? Бо ў любы момант можа яго знішчыць цяплом. Вось і пра Зюзя нешта тут напісана. Прачытаць?

— Гэта хто такі? — зацікавіўся Іванка. — Чытай, уважліва слухаю.

— Аўтар тут наведвае, што гэта — Бог зімы. Зюзя — стары, амаль такі, як наш сусед Хвядос. З бельмі, быццам снег, валасамі і доўгай барадой. Толькі ён нізенькі, вельмі тоусты. Апрагнаецца ў цёплую вопратку, але ж чамусьці заўсёды босы. І на галаве ў яго ніколі няма шапкі. А ў руцэ трымае жалезную булаву.

— А чаму ён босы? — пытаецца здзіўлены ўнучак.

— Дык ён жа Бог зімы! Холад, мароз, завея яму не страшныя. І нічога не баіцца.

— А булава яму навошта?

— Мусяць, каб шлях сабе пачысціць, вольна ўсюды хадзіць. Узімку, як ты добра ведаеш, мяцеліца замятае ўсе сцяжынікі і дарогі. У некаторых месцах з'яўляецца нават галалёд.

— А дзе ж жыве гэты Зюзя?

— Звычайна, мусяць, большую частку зімкі праводзіць у густым лесе. Але, як тут напісалі, вандруе часцяком і па вёсках. Для таго, каб папярэдзіць вяскоўных жыхароў аб заваі, ці для таго, каб некаму чымсьці дапамагчы. Як бацна, самы найлепшы ласунак для Зюзі — куцця, якую старанныя гаспадыні гатавалі перад Новым годам. Для таго, каб задобрыць Бога зімы, адкладвалі гэтую кашу ў асобную талерачку на ўсю ноч...

Іванка, салодка пазяхаючы, амаль ужо сонны, кажа:

— Дзедка, звярні мне заўтра такую куццю. І цукру туды дадай, каб атрымалася салодкая.

— Абавязкова, унучак. А цяпер — хуценька заплюшчай вочкі і засынай. Няхай табе сняцца толькі прыемныя сны.

Ганна АТРОШЧАНКА

Пытаюцца дзеці

Алена, 9 гадоў:

— Што б ты, Дзядуля Мароз, хацеў, каб табе падарылі на Новы год?

— Самым лепшым для мяне падарункам будзе, калі дзяўчынка Алена дадасць мне паштоўку і напіша ў ёй: «Дзядуля Мароз, я так стараюся вучыцца. Я хачу быць самай разумнай і самай добрай дзяўчынкай».

Марыя, 8 гадоў:

— Дарагі Дзядуля Мароз, што ты любіш есці?

— Я прапагандую здаровы лад жыцця і стараюся не таўсець, каб не выкочаўся на ганак, а прыгожа выходзіў. Таму я заўсёды заклікаю дзяцей займацца спортам, бываць часцей на вуліцы, а не сядзець гадзінамі каля тэлевізара ці камп'ютара. Вось на гэтым і заснавана маё харчаванне.

Ганна, 8 гадоў:

— Адкуль у цябе столькі цацак?

— Некаторыя цацкі дасылаюць мне самі дзеці. І пішуць: «Дарагі Дзед Мароз, ты лепей падары

гэтую ляльку Дашы — вельмі добрай дзяўчынцы, калі яна прыедзе да цябе».

Мікіта, 8 гадоў:

— Колькі табе гадоў?

— Вобраз Дзеда Мароза існуе ўжо амаль дзве тысячы гадоў.

Данііл, 8 гадоў:

— Колькі футраў у гардэробе Дзеда Мароза?

— Футра ў мяне адно, зімнае. Але ёсць убory для кожнай пары года. Летам, напрыклад, гэта адзенне з беларускага лёну. Але са мной заўсёды мой пасах.

Алесь, 8 гадоў:

— Як ты за адну ноч паспяваеш разносіць столькі падарункаў па ўсім свеце?

— У свеце — у кожнай дзяржаве — у мяне ёсць шмат памочнікаў. Дарэчы, Санта-Клаўс — адзін з іх. І мы ўспрымаем адзін аднаго не як канкурэнты, а як калегі.